

TÜRKİYE’NİN BÜYÜKKENT YÖNETİMİ DENEYİMİNDE KENTSEL YAŞAMA DAİR DÖNÜŞÜMLER: YENİ BİR BÜYÜK KENT ÜZERİNDEN BİR İNCELEME MALATYA ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Yasemin HAYTA
Bitlis Eren Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü
ysaracbasi@beu.edu.tr

Doç. Dr. Nilüfer A. NEGİZ
Süleyman Demirel Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü
nilufernegiz@sdu.edu.tr

ÖZ

1980’li yıllarda başlayan Türkiye’nin büyük kent olma deneyimi, 2000’li yılların reform çalışmaları ile devam etmiş; 2012 yılı 6360 sayılı kanun ile Türk Mahalli Yönetim sisteminde toplamda 30 büyükkent ile yeni bir döneme gelinmiştir. Nitelik ve etkinlik açısından zorluklar getiren yeni yapı; kentsel yaşam, kentsel hizmetler ve kentlilerin tüm bunları anlamlandırması konusunu da yeniden şekillendirmektedir. Çalışmada, 6360 sayılı kanunla yeni büyükşehirler listesinde yer alan Malatya’nın, büyük kent olması sonrasında kentsel yaşama dair oluşan değişim, dönüşüm ve beklentiler, ampirik bir çalışma ile kentsel halk nezdinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent Yönetimi, 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, Kentsel Yaşam.

Transition in Urban Living in Turkey's Experiences of Metropolitan Management: An Examination from a New Metropolitan City Malatya

Abstract

Turkey’s experience of being a metropolitan which started in the 1980s and continued with the reform works of the 2000s; with the law no.6360 in 2012, a new period has been attained with a total of 30 metropolitans in the Turkish Local Management System. The new structure that brings difficulties in terms of quality and efficiency; repapes the issue of urban life, urbsn services and citizens to make sense of all these. In the study changes, transformations and expectations, urban life that is formed with Malatya being the metropolitan on the list of the new metropolitans with the law no 6360 will be handled in the presence of the urban people with an empirical study.

Keywords: Urban Administration, Law no 6360 on Metropolitan Municipality, Urban Life.

GİRİŞ

Türkiye’de çağdaş anlamda belediyelerin yapılanması Tanzimat dönemine uzanmakta ve büyük kent yönetim sistemine geçilmesinin çeyrek asırlık bir geçmişi bulunmaktadır. Bu süreçte kentlerin idari yapıları ile ilgili çoğu uygulamada görüldüğü gibi (yeni illerin kurulması, 2000 nüfusun altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerine son verilmesi vb) büyükşehirlerin oluşturulmasında da nüfus kriteri ve siyasi etkiler önemli unsurlar olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla belli bir nüfus hacmine ulaşan yerleşim yerleri büyük kent niteliği taşıtıp taşımadığı konusunda ayrıntılı bir inceleme yapılmadan büyükşehire dönüştürülürken, diğer taraftan büyükşehir olan ilin çevresindeki pek çok yerleşim ile birlikte kentsel birliktelik oluşturan kentler nüfus kriterini sağlayamadıkları için bu yönetim biçiminin sağlayacağı avantajlardan mahrum kalmaktadırlar (Özgür ve diğ., 2007).

Türkiye’de nüfus ve yönetsel kapasite açısından bakıldığında, yerel yönetim birimleri içinde belediyeler ön plana çıkmaktadır. Tüm belediyeler açısından bakıldığında ise büyük yerleşim yerlerinde kentsel hizmetlerden sorumlu olan büyükşehir belediyeleri daha ön plana çıkmaktadır.

Türkiye için büyükşehir belediyesi yönetim modeli süreci 1984 yılına dayanmaktadır. 2000’li yıllara kadar olan süreçte bazı farklı düzenlemeler yapılarak, büyükşehir belediyesi sistemi devam ettirilmiştir. Fakat 2000’li yıllara gelindiğinde sistemde önemli değişiklikler meydana getirilmiştir. 5019 sayılı Kanun’la, nüfus ölçütü üzerinden belli yarıçaplı dairelerle büyükşehir belediyelerinin sınırlarının genişletilmesi öngörülmüştür. Dönemin Cumhurbaşkanı tarafından geri gönderildiği için yürürlüğe girememiştir. Ayrıca bu kanunla birlikte ilk defa ‘küçük’ yerel yönetim birimlerinin (belediye ve köy) kapatılması politikasının da dile getirildiği ve uygulanmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Bu süreçte kendilerinden daha büyük olan il ve ilçe belediyeleri yakınlıklarından ötürü kimi yerlerdeki küçük belediye ve köyler, ilgili il ve ilçe belediyesine mahalle olarak katılmak istenmiştir. Bu konudaki çabalar ilk başta sonuçsuz kalsa da 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle bu politika müşterek kararname aracılığıyla (Tüzel Kişiliğin Sona Erdirilmesi) gerçeklik kazanmıştır. Bu duruma ek olarak nüfus ölçütü üzerinden kimi belediyeler, nüfusu 2.000’in altına düştüğü gerekçesiyle köye dönüştürülerek kapatılmak istenmiştir. Bu çaba da ilk başta (2008 yılı, 5747 sayılı Kanun) başarısız olmuştur. Fakat 6360 sayılı Kanun ile sonradan uygulamaya geçmiştir.

Yerel yönetimlerdeki reform sürecinin devam ettiğini gösteren bir gelişme olarak 2011 yılının Haziran ayında yapılan genel seçimler öncesi bazı il belediyelerinin büyükşehir belediyesine dönüştürüleceğine yönelik açıklamalar mevcuttu. 2012 yılında ise “6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” adıyla yasalaştı (İzci ve Turan, 2013). Toplam 37 maddeden oluşan kanunun 2 tane de geçici maddesi bulunmakta ve birçok kanunda değişiklik gerçekleştirilmektedir. Yasa ile 29 büyükşehir belediyesinde il özel idareleri kaldırılmış, 1592 belediye ve 16.082 köy kapatılmış, mahalleye dönüştürülmüş ve 26 yeni ilçe kurulmuştur (Güler, 2012). Genel gerekçesi iki temel üzerine inşa edilen yasa ile hizmet sunumu bakımından daha etkili ve verimli bir yönetsel yapının inşa edileceği ve bu yapının demokratik hayata katılımı sağlayacağı ifade edilmiştir. Geniş ölçekli planlama politikalarının uygulanması, imar bütünlüğünün sağlanması, teknolojiden yararlanılması, nitelikli teknik personelin istihdam edilmesi ile verimliliğin artması, etkin kaynak kullanımı ve bölüşümünün sağlanmasına katkı yeni yapıdan beklenen olumlu gelişmeler olarak yasa gerekçesinde yer almaktadır.

Bu yasa ile birlikte idari, mali, siyasi, temsil, katılım, personel yapısı, hizmet sunumu ile imar ve planlama alanlarında önemli değişiklikler söz konusu olmuştur. Tüzel kişiliklerin kaldırılması, idari bağlılık ve isim değişikliği, birleşme ve katılmalar, sınır değişiklikleri ve yetki bölüşümü yasanın yönetsel alana ilişkin düzenlemelerdir. Yerel yönetimlerin payların yeniden belirlenmesi ve yeniden bölüşme konuları yasada yer alan mali alana ilişkin düzenlemelerdir. Seçim çevrelerinde meydana gelen değişiklikler ile birlikte temsil ve katılım sürecinin nasıl değişeceği yasanın siyasal alana ilişkin düzenlemeleridir. Hizmet alanlarında ki genişleme imar ve planlama hizmetleri, büyükşehir belediyelerinin hizmet sunumuna ilişkin değişiklikler de yasanın hizmet sunumuna ilişkin düzenlemelerdir. Yasanın meydana getirdiği yeniden yapılanma süreci yerel yönetimlerin görev-yetki ve hizmet alanlarını değiştirmekte, hizmet üretilen mekânsal yapının yeniden belirlenmesi ile birlikte bu hizmeti sunan kuruluşların yapısı da bu süreçte yeniden düzenlenmektedir (İzci ve Turan, 2013).

Bu çalışmada büyükşehir statüsüne geçen kentlerde, bu yeni statünün kentsel yaşam üzerindeki etkileri kentliler gözyle ele alınmak istenmiştir. Bu amaçla Malatya örneği üzerinde ampirik bir çalışma ile söz konusu değişim-dönüşümler incelenmeye çalışılmıştır.

1- 1980’li Yıllarda Başlayan Türkiye’nin Büyük Kent Olma Deneyimi

Türkiye’de belediye ve büyük kent yönetimi 1984 yılında yeni düzenlemelere kavuşmuştur. Bu düzenlemelerle, ülkenin üç temel metropol alanını oluşturan İstanbul, Ankara, İzmir kentlerinin mevcut siyasal, kurumsal ve mali yapılarında köklü değişiklikler gerçekleştirilmiştir (Adana ise 1986 yılında büyükşehir yönetim sistemine geçmiştir). Bu reform 1982 Anayasasının “Büyükşehirler için özel yönetim biçimi getirilebileceği” hükmünü içeren 127’nci maddesine dayanmaktadır. Mahalli İdareler Seçimi Hakkındaki Kanun (1984/2972), Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1984/195), ve Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun

Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun (1984/3030) yeni sistemin çerçevesini belirleyen düzenleyici kurallardan oluşmaktadır.

Metropolitan yönetim modeli, büyükşehirlerde demokratik bir biöimde “büyükşehir” ve “ilçe” belediyelerinden oluşan iki kademeli bir yönetim sistemi meydana getirmektedir. Bu yönetim sistemi büyükşehirler ölçeğinde “hizmetlerin planlı, programların etkin ve uyumlu yürütülmesi” ilkesini temel amaç olarak benimsemektedir. Metropolitan Yönetim sisteminde organlar; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanından oluşmaktadır. İdari olarak ise metropolitan yönetimde hizmetlerin başkan adına ve sorumluluğu altında genel sekreter ve en çok dört genel sekreter yardımcısı bulunmaktadır. Büyükşehir Belediyeleri;

- Büyükşehir yatırım plan ve programların yapılması,
- Nazım imar planları yapmak,yaptırmak ve onaylayarak uygulamak, ilçe belediyelerinin bu plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylamak ve uygulamayı denetlemek,
- Çevre sağlığı, çöpler, sanayi atıkları, su, kanalizasyon, gaz, toplu taşıma ile ilgili işlemleri yapmak, yaptırmak,
- Yiyecek ve içecek tahlilleri, yeşil sahalar, parklar, bahçeler, sosyal be kültürel hizmetler, terminaller, katlı otoparklar, mezarlıklar, meydan, cadde, bulvar, toptancı halleri ile ilgili işlemleri yapmak,yaptırmak,
- İtfaiye hizmetleri, zabıta ve diğer hizmetlerin koordinasyonu, fifnansman, yatırım gerektiren hizmetler ve ruhsat işlemlerini yürütmekle sorumludur.

İlçe belediyeleri ise; büyükşehir belediyelerinin yatırım plan ve programlarında mevzuatla belediyelere verilen işlemleri ve yeşil alan, park,bahçe,sosyal imkanlar, toptancı halleri gibi ilçe belediyelerinin yürüteceği belirtilen hususlarla sorumludur.

İlçe belediyelerine ait bazı görevler için 1580 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde, mali boyutunun karşılanması ve talepte bulunulması halinde büyükşehir belediye meclis kararı ile ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafında yürütülebilir. Bu kanun ile genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere verilmesi gereken paylar artırılmış, emlak vergisi yeniden düzenlenmiş ve belediyelerin öz kaynak sağlama olanakları geliştirilmiştir. Büyükşehir dahilindeki alt-yapı hizmetleri ile kara ve deniz taşımacılığı hizmetlerinin bir koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanını başkanlığında yönetmelik ile tespit edilecek kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılacağı bir alt-yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi kurulur.

İlçe belediyelerinin kendi aralarında veya büyükşehir belediyesi ile aralarında anlaşmazlık çıkması veya ilçe belediyelerinin farklı uygulamalarda bulunması durumunda bu problemi ortadan kaldırmak amacı ile büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici tedbirler alma konusunda yetkilidir.

Bu reform ile;

- Desantralizasyon konusunda önemli adımlar atıldığı görülmektedir. Büyükşehirleri daha etkin ve halkın katılımı konusunda katkı sağlayacak şekilden düzenleyen “Büyükşehir Yönetimleri” oluşturulmuş ve yeni kaynak ve yetkiler sağlanmıştır.
- Şehrin gelişmei imar ve kentsel plan-uygulamaları alanında yeni olduğu kadar önemli yetki ve sorumluluklar getirilmiştir.
- Ulusal ve uluslararası projelerde yerel yönetimleri güçlendirici yaklaşımlar esas alınmıştır.
- Gönüllü girişim ve katılımları, özelleştirmeyi destekleyici politakalar oluşturulmuştur.

Türkiye’deki uygulamalarına bakıldığında; 1984 tarihinde kabul edilen 3030 sayılı “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkındaki Kanun” ile Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin statüleri ve görevleri netleştirilmiştir. Aynı dönemde büyükşehir sınıflamasına dair başlatılan çalışmaların sonuçlarından biri olarak ortaya konulan “Anakent Belediyeleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Tasarısı” adlı çerçeve taslağında son nüfus sayımında belediye sınırları içindeki nüfusu 500.000’den fazla olan belediyeler “Büyükşehir Belediyesi” olarak tanımlanmıştır.

Aynı tasarıda mevcut belediye ve köy varlıklarının tüzel kişilikleri korunmak kaydıyla tüzel kişiliğe sahip yeni bir yönetim kademesi kurulması önerilmiştir. İzleyen tarihlerde, 1986-1988 yılları arasında beş büyükşehir daha kurulmuştur. 05.06.1986 tarih ve 2206 sayılı yasa ile Adana, 18.06.1987 tarih ve 3391 sayılı yasa ile Bursa, 20.06.1987 tarih ve 3398 sayılı yasa ile Gaziantep, 20.06.1987 tarih ve 3399 sayılı yasa ile Konya ve 07.12.1988 tarih ve 3508 sayılı yasa ile Kayseri büyükşehir statüsü kazanmıştır. Bu yasalar ile Bursa ve Konya’da üç, Adana, Gaziantep ve Kayseri’de iki metropoliten ilçe belediyesi oluşturulmuştur. Artan nüfus ve bu nüfusun değişen ihtiyaçlarını karşılamak üzere 02.09.1993 tarih ve 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Antalya, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Mersin, İzmit ve Samsun olmak üzere yedi büyükşehir daha kurulmasına karar verilmiştir. Ancak bu defa önceki uygulamalardan farklı olarak ilçe belediyeleri oluşturmak yerine ilk kademe belediyeleri kurulması yoluna gidilmiştir. Bu şekilde kurulan büyükşehir içi ilk kademe belediyelerinin sayısı, Antalya, Diyarbakır, Mersin ve İzmit’de üç, Eskişehir, Erzurum ve Samsun’da ise iki olarak belirlenmiştir. 1999 Marmara depremi sonrasında, 14.01.2000 tarih ve 593 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Adapazarı da büyükşehir statüsü kazanmış ve üç tane ilk kademe belediyesi oluşturulmuştur.

3030 sayılı kanunun uygulaması aşamasında yetki paylaşımı ve merkezi yönetimin vesayet yetkisinden kaynaklanan sorunlar çıkmış, yapılan araştırmalarda büyükşehir belediyelerinin yetkilerinin artırılmasının gerekli olduğu yönünde çıkarımlar yapılmaya başlanmıştır (Keleş ve Hamamcı, 1994). Buna AB üyelik sürecinde yerel yönetimlere daha fazla yetki verilmesi doğrultusunda yapılan baskılar da eklenince yeni bir yasal düzenlemeye gidilmesi kaçınılmaz olmuştur.

2.2004 Yılı Sonrasında Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişimler

Bu gelişmeleri takiben, 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası, büyükşehir kurulmasıyla ve sınırlarıyla ilgili yeni standartlar getirmiştir. Yasada, Büyükşehir Belediyesi: “En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmış ve büyükşehir belediyelerine idari ve mali özerklik tanınmıştır. Büyükşehir modeli içinde, büyükşehir ilçe belediyeleri ile büyükşehir ilk kademe belediyeleri yer almıştır (İlk kademe belediyelerinin tümü daha sonra, 22.03.2008 tarih ve 5747 sayılı kanun ile kaldırılmıştır). Kanunda, bir yerleşim alanında büyükşehir belediyesi kurulabilmesi için gerekli olan şartlar şu şekilde açıklanmıştır;

- İlgili yerleşim alanının il merkezi olması,
- En az üç ilçe veya üç ilk kademe belediyesini kapsamaması,
- Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre 750.000 den fazla olması,
- Kanuni bir düzenleme olması.

Bu şartları sağladıktan sonra aynı zamanda büyükşehir statüsüne geçecek olan yerleşim alanının “fizikî yerleşim durumlarının” ve “ekonomik gelişmişlik düzeylerinin” de değerlendirilmesi gerekmektedir. Yasayla aynı zamanda, nüfus yoğunluğu çok yüksek olan İstanbul ve Kocaeli’nde il sınırları büyükşehir belediyesi olarak kabul edilmiş, diğer büyükşehir sınırları için nüfus büyüklüğü ile birlikte coğrafi uzaklık esas alınmıştır.

Türkiye’de 1993 ve sonrasında kurulan sekiz büyükşehirin sınırları içinde yer alan ilk kademe belediyeleri, büyükşehir sistemi içinde oldukça tartışmalı bir konu olarak yer almıştır. 2008 yılında çıkarılan 5747 sayılı yasa ile bu konuda yeni bir düzenlemeye gidilerek ilk kademe belediyelerinin tüzel kişiliklerine son verilmiş, ya ilçe teşkilatı kurularak buralar ilçe belediyesine dönüştürmüş yada mevcut bir ilçe teşkilatının mahallesi halini almıştır. Bu yasa ile ayrıca çeşitli büyükşehirlerde yeni ilçe belediyeleri de kurulmuştur.

3.6360 Sayılı Yasanın Yerel-Yönetimsel Etkileri

2012 yılının Kasım ayında yürürlüğe giren 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyelerinin yapısında meydana gelen önemli değişikliklerin yanı sıra tüm yerel yönetim birimleri üzerinde de

etkili olmuştur. Bu düzenleme öncesinde, sayıları alansal yönetim esasına dayalı, birbirini bütünleyici ve kademeli bir yerel yönetim dizgesi bulunmaktaydı. 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir tanımını değiştirmiş; “Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini” ifade etmektedir (Madde 4) şekline dönüşmüştür. Yeni tanım büyükşehir belediye sınırları ilin mülki sınırlarını kapsamaktadır. Yeni yasada; “toplam nüfusu 750.000’den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir” biçiminde düzenlemeye yer almaktadır. Bu duruma göre; büyükşehir kurulması için gerekli olan nüfus ölçütünde ilin toplam nüfusunun dikkate alınacağını belirtilmiştir. Yasadaki bu düzenlemeyle Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere büyükşehir belediyesi kurulmuş ve illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Dolayısıyla 16 olan büyükşehir belediye sayısı yeni yasa ile 13 ve daha sonra yürürlüğe giren 6447 sayılı Yasa ile Ordu ilinin Büyükşehir Belediyesi olması ile Türkiye’deki büyükşehir belediye sayısı 30 olmuştur.

Yasaya göre, büyükşehir belediyesi kurulmuş olan illerde il özel yönetimleri, belde belediyeleri ve köylerin tüzel yapıları sona ermekte, ayrıca belde belediyeleri ve köyler bağlı buldukları ilçenin birer mahallesine dönüştürülmektedir. Bunun yanında, nüfusu 500’ün altında kalan köyler ve mahalleler de kaldırılmıştır. “Nüfusu 500’ün altında olan yerleşim yerlerinde mahalle kurulamaz” hükmü getirilmiştir. Bu durumdaki yerleşim yerleri, en yakın yerleşim birimleriyle birleştirilerek ortak bir mahalle oluşturulması öngörülmüştür.

Ayrıca, diğer illerde bulunan ve nüfusu 2000’nin altına düşen belde belediyeleri kaldırılarak köye dönüştürülmüştür. 6360 sayılı Yasa ile yeni tüzel yapılar oluşturulmuş, 27 yeni ilçe kurulmuş, bazı ilçelerin de sınırları değiştirilmiştir. Bu durum Türkiye’nin otuz ilinde, yerel hizmetlerin yalnızca büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirildiği bir yerel yönetim sisteminin doğmasına sebep olurken, diğer elli bir ilde yerel hizmetlerin il özel yönetimleri, belediye ve köy tüzel kişilikleri arasında paylaşılarak yürütüldüğü bir yerel yönetim yapısı varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

6360 sayılı Yasa ile getirilen yeni düzenleme imar ve planlama hizmetleri konusunda kimi üstünlüklere sahip olmasının yanı sıra, diğer büyükşehirlerin hem nüfus hem de kapladıkları alan bakımından farklılıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla büyükşehir merkezine uzak olan yerleşim birimlerine etkin ve verimli hizmet sunumu konusunda bir takım sorunların yaşanması kaçınılmaz bir hal almaktadır. İmar planlarının uygulama ve denetim araçlarının kullanılması bakımından coğrafi uzaklık hizmetin etkin ve verimli sunulmasını olumsuz etkileyecektir (Keleş, 2012).

4. Büyükkent Yönetimi Deneyiminde Kentsel Yaşama Dair Dönüşümler: Malatya Örneği

4.1. Araştırma Alanına İlişkin Bilgiler

Malatya ili sosyal, tarihi, kültürel ve ekonomik açıdan zengin bir mirasa sahiplik yapan Anadolu topraklarında yer alan Türkiye’nin yeni Büyükşehir belediyelerinden biridir. Malatya Büyükşehir Belediyesi ile Battalgazi ve Yeşilyurt ilçeleri merkez ilçe olarak belirlenmiştir. Ayrıca Malatya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde merkez ilçeler ile beraber Akçadağ, Arapgir, Arıvan, Battalgazi, Darende, Doğanşehir, Doğanol, Hekimhan, Kale, Kuluncak, Pütürge ve Yazıhan olmak üzere 13 ilçeye sahiptir. Malatya ili nüfusu 2014 Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 769.544’dür. Ayrıca 12.146 km yüzölçümüne sahip bir ilimizdir. Büyükşehir’in merkez ilçe dışında hizmet götürmüş olduğu ilçelerden merkeze en yakın ilçesi 38 km. uzaklık ile Akçadağ iken en uzak ilçesi Darende 112 km mesafeye sahiptir.

“On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair” başlığını taşıyan 6360 numara ve 12.11.2012 tarihli yasa gereği “Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür”. Dolayısıyla Malatya 2012 yılından itibaren resmi olarak büyükşehir statüsü

taşımaktadır. Yine yasaya göre Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin alt belediyelerini oluşturan Yeşilyurt ve Battalgazi Belediyeleri'nin sınırları yeniden çizilmiştir. Buna göre yasanın 12. fıkrasında "Malatya ilinde, listede belirtilen köyler ve belediyeler ile aynı listede yer alan Malatya Belediyesinin mahalleleri, Yeşilyurt ilçe sınırlarına dâhil edilerek Yeşilyurt Belediyesine katılmıştır. Yeşilyurt ilçesinin merkezi, Malatya Belediyesinden Yeşilyurt ilçesine katılan mahalleler olarak" değiştirildiği belirtilirken aynı maddenin 13. fıkrasında "Malatya ilinde, listede belirtilen köyler ve belediyeler ile aynı listede yer alan Malatya Belediyesinin mahalleleri, Battalgazi ilçe sınırlarına dâhil edilerek Battalgazi Belediyesine katılmıştır. Battalgazi ilçesinin merkezi, Malatya Belediyesinden Battalgazi ilçesine katılan mahalleler olarak değiştirilmiştir".

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada anket yöntemi kullanılarak bir saha çalışması yapılmıştır. Saha çalışmasında ana amaç, yeni büyükşehir olan Malatya'da kentlinin gözünden kentsel yaşama dair değişim-dönüşüme dair tutumlarını ortaya koyabilmektir. Bu amaç ile kentsel yaşamda yaşanan sorunlar ve gözlemlenen değişimler küçük bir kesitte görüşmeler yoluyla elde edilerek, ankette kullanılacak değişkenler elde edilmiştir. Böylece ankette, demografik sorular, kentte öne çıkan sorunlar ve büyükşehir belediyesi olduktan sonra gözlemlenen değişimleri ifade eden değişkenlere yer verilmiştir.

Araştırmanın evreni Malatya kenti merkezi olup, 2015 yılı nüfus verilerine göre nüfusu 494.918'dir. Bu evren için temsil gücüne sahip örneklem ± 0.05 örnekleme hatası ile 383 olarak hesaplanmıştır (http://www.baskent.edu.tr/~matemel/courses/ornekleme_notlari). Bu örneklem büyüklüğü ile çalışmada ulaşılan katılımcı sayısı 384 olmuştur.

4.3. Bulgular

Demografik bulgular;

Tablo 1: Cinsiyet

	Frekans	Yüzde
Erkek	189	49,2
Kadın	195	50,8
Toplam	384	100,0

Tablo 2: Yaş

	Frekans	Yüzde
18-25	77	20,1
26-35	104	27,1
36-50	137	35,7
51+	66	17,2
Toplam	384	100,0

Katılımcıların cinsiyet, yaş ve meslek bulgularına bakıldığında, yüzdeler oran olarak kadın ve erkek katılımcının birbirine yakın oranlarda temsil edildiği, yaş açısından genç, orta yaş altı ve orta yaş gruplarının öne çıktığı ve meslek açısından da esnaf-serbest meslek, öğrenci ve ev hanımı gruplarında diğer meslek gruplarına göre daha yüksek oranlar elde edildiği görülmektedir.

Tablo 2: Meslek

	Frekans	Yüzde
İşsiz	29	7,6
Esnaf/Serbest	62	16,1
Memur	38	9,9
Tarım	14	3,6
Ev Hanımı	70	18,2
İşçi	46	12,0
Emekli	27	7,0
Öğrenci	64	16,7
Kariyer	12	3,1
Diğer	22	5,7
Toplam	384	100,0

Katılımcılara Malatya’da yaşama sebebinin ne olduğu sorulduğunda, “memleketi olması” gerekçesi ile bu kentte yaşadıklarını ifade edenler en yüksek orana sahiptir. İkinci sırada yer alan “iş imkanı” gerekçesi ise, Malatya’nın istihdam açısından çevre illere göre iyi bir potansiyele sahip olması ile ilişkilidir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre Malatya 2015 yılında 26 925 kişi göç almış, 31 368 kişi göç vermiştir. Malatya 2015 yılında en fazla İstanbul (5 017 kişi), Elazığ (2 395 kişi) ve Adıyaman (2 304 kişi) illerinden göç almıştır (<http://www.malatyaguncel.com/malatya-en-cok-nereden-goc-aldi-350399h.htm>). Göç aldığı bir diğer il Bingöl olup, Güneş bu göçün nedenini “*Malatya’nın Ekonomik, Sağlık, Kültürel ve Sosyal alanlarda, Bingöl iline göre gelişmişliği, iş bulma imkanları, Malatya’nın, ortak bölge kültürünü yansıtması, daha iyi eğitim olanakları*” olarak ifade etmiştir (<http://www.bingolhaberler.com/malatyada-yasayan-bingollulerin-goc-nedenleri-roportaj,10.html>). TÜİK 2015 verilerine göre Malatya; İstanbul, Elazığ, Adıyaman, Ankara, Diyarbakır, Kahramanmaraş, Gaziantep, Mersin ve Adana illerinden göç almıştır.

Diğer bir neden olarak eğitim, özellikle üniversitenin varlığını karşımıza çıkarmaktadır. Kentte 1976-1977 eğitim-öğretim yılından bu yana hizmet veren köklü bir üniversite bulunmaktadır.

Tablo 3: Malatya’da Yaşama Sebebi

	Frekans	Yüzde
Memleket	220	57,3
İş İmkkanı	49	12,8
Eğitim	34	8,9
Sağlık	9	2,3
Zorlayıcı Sebepler	11	2,9
Daha İyi Şartlar	8	2,1
Diğer Sebepler	53	13,8
Toplam	384	100,0

Büyükşehir Olduktan Sonra Kentlinin Kente Dair Gözlemlerine Yönelik Bulgular;

Katılımcılardan Malatya'nın büyükşehir statüsüne geçmesi ile kentsel yaşamda olumlu-olumsuz değişimleri değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirmede kendilerine kente dair hem mali hem de sosyo-kültürel faktörlere yönelik çeşitli ifadeler yöneltilmiştir.

Tablo 4:Konut Kiralarının Artması

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	219	57,0	57,0
Katılıyorum	135	35,2	92,2
Kararsızım	19	4,9	97,1
Katılmıyorum	9	2,3	99,5
Hiç Katılmıyorum	2	,5	100,0
Toplam	384	100,0	

Tablo 5:Konut Satış Fiyatlarının Artması

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	207	53,9	53,9
Katılıyorum	143	37,2	91,1
Kararsızım	21	5,5	96,6
Katılmıyorum	11	2,9	99,5
Hiç Katılmıyorum	2	,5	100,0
Toplam	384	100,0	

Malatya'nın büyükşehir statüsü kazanımı ile katılımcılar konut kiralarında (%92.2) ve satış fiyatlarında (%91.1) artış yaşandığını ifade etmişlerdir. Konut açısından mevcut yükselme eğilimin ülke geneli için de söz konusu olduğu, Türkiye'de il bazında bir değerlendirme yapıldığında, pek çok ilde hem satış fiyatları, hem de kiralarda artış olduğu, özellikle İstanbul, Adana, Yalova ve Antalya gibi kentlerde fiyatların iki katına çıktığı ifade edilmektedir. (Cushman & Wakefield, 2016:7) Büyük kentte yaşamak kentliler için konut açısından maliyetli görünmektedir.

Tablo 6: Yerel Vergilerde Artış

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	178	46,4	46,4
Katılıyorum	145	37,8	84,1
Kararsızım	49	12,8	96,9
Katılmıyorum	11	2,9	99,7
Hiç Katılmıyorum	1	,3	100,0
Toplam	384	100,0	

Tablo 7: Elektrik-Su-Doğalgaz Faturalarında Artış

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	222	57,8	57,8
Katılıyorum	122	31,8	89,6
Kararsızım	31	8,1	97,7
Katılmıyorum	7	1,8	99,5
Hiç Katılmıyorum	2	,5	100,0
Toplam	384	100,0	

Katılımcılar, Malatya’da büyükşehir dönemi ile birlikte kentsel yaşama dair maliyetlerinin konut konusunda olduğu gibi, yerel vergiler ve temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda da arttığını ifade etmişlerdir.

Kızılot “Genişletilen sınırlar nedeniyle, bir çok yerin mevcut büyükşehir belediyelerinin ya da normal belediyelerin sınırları içine girmesi ve elektrikten suya kadar, farklı vergi ve harçlarla tanışmaları söz konusu” ifadesi ile, büyükşehir olma ile birlikte kentte yaşam maliyetlerinin artacağına dikkat çekmiştir (http://www.muhasibeyazilari.com/ulusalbasin/burhankara/haber_oku.php?haber_id=10998). 1319 sayılı Emlak Vergi Kanunu hükümleri büyükşehir belediyeleri ve dışındaki belediyeler için emlak vergisi oranlarını ayrı ayrı belirlemektedir. Bu oranlarda da büyükşehir belediyeleri için uygulanan oranın diğer belediyelere göre yaklaşık iki katı fazlası oranlar öngörülmektedir. (Bina, Mesken, Arazi ve Arsa için)

Hal böyle olunca, statüsü il belediyesinden büyükşehir belediyesine geçen Malatya kentinde de gerek vergilerin gerekse özel sektörün hizmet alanında yer alan elektrik ve doğal gaz hizmetlerinin ve yine belediyenin yetkisi dahilindeki su hizmetleri bedelinin kentte yükselen bir seyir izlediği/izleyeceği doğal bir sonuç olarak görülmektedir (7916 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu).

Tablo 8: Sağlık, Muayene, Tedavi Ücretlerinin Artışı

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	153	39,8	39,8
Katılıyorum	116	30,2	70,1
Kararsızım	77	20,1	90,1
Katılmıyorum	30	7,8	97,9
Hiç Katılmıyorum	8	2,1	100,0
Toplam	384	100,0	

Sağlık İl Müdürlüğü Şubat 2011 kayıtlarına göre Malatya’da 9 devlet hastanesi, 8 özel hastane, 1 üniversite hastanesi ve 1 askeri hastane olmak üzere toplam 19 hastane bulunmaktadır (<http://www.tasam.org>, Malatya Vizyon 2023). Malatya Sağlık sisteminde temel sağlık hizmetleri ve araç altyapısı alanında önemli kazanımlara sahiptir. Sağlık hizmetleri hem kamu hem de özel alanda sunulan bir hizmettir. Özel sağlık kuruluşlarında sağlık hizmetlerinde yasal sınırlar içinde ek ücret alınmıyor olması, bu hizmetleri maliyetli kılabilmektedir. Malatya’da da katılımcıların sağlık hizmetlerinde ödemelerinin artışı, kentin büyükşehir statüsüne geçmesi ile direkt ilişkili bir konu olmayıp, piyasa koşullarında ve arz-talebe göre şekillenen bir hizmetin artan bedeli olarak yorumlanabilir.

Tablo 9: Aile Yapısı ve İlişkilerinde Değişim

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	93	24,2	24,2
Katılıyorum	75	19,5	43,8
Kararsızım	121	31,5	75,3
Katılmıyorum	65	16,9	92,2
Hiç Katılmıyorum	30	7,8	100,0
Toplam	384	100,0	

Tablo 10: Komşuluk İlişkilerinde Zayıflama

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	89	23,2	23,2
Katılıyorum	86	22,4	45,6
Kararsızım	115	29,9	75,5
Katılmıyorum	59	15,4	90,9
Hiç Katılmıyorum	35	9,1	100,0
Toplam	384	100,0	

Katılımcılar aile yapısında ve komşuluk ilişkilerinde eskiye oranla bir değişim-zayıflama olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüşte olanların oranı, aile ilişkileri için %43.7 ve komşuluk ilişkileri için %45.6 oranları ile yüksek olmasına karşın; geneli yansıttığını söylemek zordur. Kararsız olanların oranları da tablodan görüleceği üzere önemli bir orandadır.

Yıldırım'ın Malatya ili örneğinde yapmış olduğu çalışmasında, kentlerde hızlı nüfus artışının kent yapısında bir takım yapısal ve sosyal sorunlara neden olduğunu ve yoğun göç alan her kentte olduğu gibi Malatya'nın da sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısında değişimler meydana getirdiğini belirtmektedir. Söz konusu bu değişimleri ise şöyle sıralamaktadır (Yıldırım, 2014);

Nüfusta heterojen bir yapılanmanın olması, sosyal kontrol mekanizmalarının giderek zayıflaması, yoğun göçlerle birlikte görülen gecekondu bölgeleriyle diğer bölgeler arasında sosyo-ekonomik yapıda önemli farklılıkların meydana gelmesi, bireyciliğin ön plana çıkması, kentte ekonomik kaynakların dağılımında görülen eşitsizliklerin yaşanması, sosyal ilişkilerde değişimin görülmesi, kente göç edenlerin kente uyum sorunları yaşaması, kültürlerarası uyumsuzluğun belirginleşmesi, kentte ortaya çıkan hemşehri anlayışının kentte bireylerarası kutuplaşmalara neden olması olarak sıralamaktadır.

Kentleşme, aile yapısı ve özellikle hem aile içi ilişkilerde hem de akrabalık ilişkilerinde değişime yol açmaktadır. Türk aile yapısında meydana gelen değişmelerin, farklılık ve dönüşümlerin 1950'li yıllarda başlayan yoğun göç ve kentleşmeyle paralel bir seyir izlediği bilinmektedir. Aile kurumu konusunda yaşanan ve son dönemde bir sorunsal niteliği kazanan dönüşüm için Aktaş şu ifadeleri kullanmıştır (Aktaş, 2015).

“Ailenin ekonomik, eğitim, saygınlık, koruyuculuk, psikolojik ve manevi doyum sağlama işlevlerinin ön planda olduğu bir birim olmaktan sıyrılarak, aile içi bağların ve ilişkilerin çözüldüğü, bireyselleşmenin yükselen değer olarak sunulduğu, boşanmanın “normalleştirildiği”, gelenek, görenek ve örflerin toplumsal değişime direnemeyip zamanla biçim değiştirdiği ya da yok olmaya yüz tuttuğu sorunsal son dönem aile konusundaki temel çıkmazlar olarak değerlendirilebilir.”

Sonuç olarak aile yapısında ve komşuluk ilişkilerinde yaşanan farklılaşmaların kentin büyümesi ile ilgili olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Sosyo-kültürel yaşama etkileri açısından katılımcılara sosyo-kültürel-eğlence faaliyetleri ve alanları ile spor alanları açısından bir değişim yaşayıp yaşamadıkları sorulduğunda, sonuçlar yine geneli yansıtacak denebilecek kadar yüksek oranlarda elde edilmemiştir. Eğlenme Alışveriş ve Dinlenme Yerlerinin Sayıları Artış için %44.3 ve Spor Kültür ve Sanat Faaliyetlerinde Artış için %35.4 oranlarına ulaşılmıştır.

Tablo 11:Eğlenme Alışverişi ve Dinlenme Yerlerinin Sayıları Artış

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	79	20,6	20,6
Katılıyorum	91	23,7	44,3
Kararsızım	108	28,1	72,4
Katılmıyorum	65	16,9	89,3
Hiç Katılmıyorum	41	10,7	100,0
Toplam	384	100,0	

Tablo 12:Spor Kültür ve Sanat Faaliyetlerinde Artış

	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tamamen Katılıyorum	71	18,5	18,5
Katılıyorum	65	16,9	35,4
Kararsızım	128	33,3	68,8
Katılmıyorum	65	16,9	85,7
Hiç Katılmıyorum	55	14,3	100,0
Toplam	384	100,0	

Katılımcılardan Malatya'nın en önemli problemlerini sıralamaları istenmiştir. 1-5 arasında yapılan sıralamalarının sonucunda aşağıdaki veri elde edilmiştir.

1. İşsizlik %73.6 (231 kişi)
2. Alt yapı sorunları (ulaşım, su vb.) %46.4 (111 kişi)
- 3.Nüfusun kalabalıklaşması %36.2 (64 kişi)
4. Kentsel Hizmetlerin yetersizliği %35.9 (74 kişi)
5. Çevresel sorunlar %43.1 (56 kişi)

Kente dair sorunların başında işsizlik gelmesi, -katılımcıların meslek dağılımına bakıldığında %7'si (29 kişi) işsiz olduğunu ifade etmişti- işsiz olmanın ötesinde herhangi bir sebeple iş değiştirme fikrinde olanları ya da henüz istihdam edilmemiş kesimin bu düşünce içinde olduğunu akla getirmektedir. Ki bu konu doğrudan belediyenin sorumluluk alanına değil, genel olarak kente dair bir sorun alanına işaret etmektedir. Sıralanan sorunlar arasında “alt yapı sorunları”, “kentsel hizmetlerde yetersizlik” ve “çevresel sorunlar” genel olarak belediye için yöneltilen sorunlardır.

Son olarak katılımcılara gelecekte Malatya'da yaşamak isteyip istemedikleri sorulduğunda %54.9'u evet, %45.1'i hayır yanıtı vermiştir. Kentler büyüse de, kentsel sorunlar oluşsa da, kentliler için başka bir kente yerleşmek oldukça zor bir karardır. “Hemşeri” ya da “Malatya'lı” algısı, bu kentte yaşamak isteği ile ilişkili düşünülebilir.

SONUÇ

Kanunlarda gerekli şartları taşıyan illerin büyükşehirre dönüştürülmesi ve uygulamaya geçilmesi ile idari, mali, siyasal, sosyo-kültürel ve psikolojik etkileri kanun hayata geçirildiği tarihten bu yana tartışılan bir konudur. Bu durumun bir sonucu olarak büyükşehir belediyelerinin hizmet sunumunda bazı zorluklarla karşılaşacağı ve bunların sonucunda da bireylerin yaşadıkları kente dair tutumlarında olumlu ya da olumsuz değişimler göstereceği beklenmektedir.

Büyükşehir belediyelerinin yerele hizmet sunarken; yaşam kalitesinin yükseltilmesi, verimli ve etkili yönetim anlayışı, planlı yönetim, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ile çağdaş ve sürdürülebilir hizmet anlayışı vb amaçlar taşıdığı görülmektedir. Büyükşehir belediyeleri stratejik amaçları bakımından özellikle kentin tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkma, sosyal belediyeçilik, ulaşım, sağlık, çevre, risk yönetimi ile bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma konularında kendilerini geliştirmeye ve imkânlarını arttırmaya çalışmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda birçok metropoliten kentte ulaşım, çevre, planlama gibi birçok konunun ortak sorun olduğu göze çarpmaktadır. Bu amaçla çalışmada yer alan saha incelemesiyle, süreç olarak hızla bir gelişim gösteren kent ve kentsel yaşamın meydana getirdiği değişiklikler, büyükşehir statüsü kazanan Malatya'da yaşayan kentli-yerel halk bağlamında ele alınmıştır.

Farklı sosyoekonomik ve kültürel düzeydeki bireyler; Malatya BŞB'nin en önemli problemi olarak işsizlik, alt yapı sorunları, belediye hizmetlerinde yetersizlikler ve çevresel sorunlarını temel problem olarak görmektedir. Bu durum ya da sıralanan bu sorunlar metropoliten alanlarda büyükşehir belediye yönetimlerinin karşılaştığı ortak sorunlardır. Özellikle yeni büyükşehir statüsü kazanan otuz metropoliten alanda, kent sınırlarında, kent merkezlerinde, ilçe belediyeleri ve köy statülerinde meydana gelen değişiklikler nedenleri ile hizmet sunumlarında bazı yetersizlikler ve aksamalar yaşanmaktadır.

Büyükşehir statüsü kazanan kentlerde, bazı dezavantajların yanı sıra çeşitli avantajlara sahip olacakları da beklenmektedir. Bunlar; çalışmada kullanılan anket formunda da yer aldığı üzere; eğlenme ve dinlenme olanaklarının artması, park-bahçe yeşil alanların yaygınlaşması, spor ve sanat faaliyetlerinde nicel ve nitel artışlar gibi. Sosyal olanakların artması bir kenti yaşanabilir kılan özellikler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kent imkânlarının artması ile bu sosyal olanaklarda da bir artış gözlenmesi beklenir. Malatya örneğinde, araştırmaya katılan bireyler, eğlenme dinlenme gibi sosyal faaliyetlerin bu kentte yeterince artmadığını düşünmekte ve benzer şekilde sanat spor faaliyetlerinin de mevcut koşullarda yetersiz olduğu kanaatinde dirler.

Araştırmaya katılan bireylerin aile ilişkileri, komşuluk düzeyleri incelendiğinde elde edilen sonuç aslında günümüz "büyük kent" yaşamının bir yansıması olarak karşılaşılan bir durumu yansıtmaktadır. Kentlerde aile yapısının çekirdek aile modelinde yoğunlaşması, kent yaşamının, çalışma hayatının ve artan sorumlulukların zamanla hem aile içi ilişkileri, hem de çevre ve akraba ile ilişkileri giderek daha mesafeli bir yapıya dönüştürmesi, büyüyen kentlerde görülen toplumsal yaşamın bir görüntüsüdür diyebiliriz.

Araştırma sonuçlarında katılımcıların öne çıkardığı değişimler olarak, kentte konut kira ve satış ücretlerinde meydana gelen artış ile emlak vergisinde gözlenen artışlar en belirgin olumsuz değişimler görülmektedir. Bu maliyetler, kentsel yaşama dair maliyetler olup, kentlerin büyümesi ve kalabalıklaşması ile ortaya çıkan bir durumdur.

Malatya örneğinde yapılan bu çalışmada, Malatya'nın büyükşehir belediyesi statüsüne geçişi - yasal mevzuat gereği ve kentsel hizmetlerde bütünlük sağlama adına (yasal gerekçede de belirtildiği üzere)- sonrasında metropoliten kent olarak bu dönüşümün etkilerini kent özelinde ve kentinin gözünden değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Edinilen bulgular ülke genelinde büyüyen kentlerin yaşadığı soru(n)larla benzer bir seyir içerisindedir. Özellikle kentin mahalli hizmet yönetimi ve

sunumu anlamında sorumlu birimi olarak büyükşehir belediyesi açısından, kentsel hizmet sunumunda aksaklıklar ve sorunların “büyükşehir” olma ile aşılabilmiş-sonlandırılabilmiş meseleler olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Keza, sosyal, kültürel, spor ve sanatsal faaliyetlerde de bu dönüşümün henüz bir katkı sağlamadığı anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

7916 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu

Arzu Yıldırım, Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya ili Örneği, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16 (Özel Sayı I), 1-7, 2014.

Cushman & Wakefield Araştırma Yayını, “Türkiye Konut Sektörü : Konut Balonu”, Haziran 2016. <http://www.cushmanwakefield.com.tr/tr-tr/research-and-insight/> E.T. 25.12.2016.

Ferit İzci – Menaf Turan (2013), Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyük Şehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.18, S.1, s.117-152

Gül Aktaş, “Türkiye’de Aile Sosyolojisi Çalışmalarına Genel Bir Bakış”, *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, No: 52 (2015-2) / 419-441.

Birgül Ayman Güler, (2012a), “Hükümetin 8 Ekim 2012 Günlü Bütünşehir Yasa Tasarısı Üzerine”, www.yayed.org.tr.

http://www.baskent.edu.tr/~matemel/courses/ornekleme_notlari E.T. 15.12.2016

<http://www.bingolhaberler.com/malatyada-yasayan-bingollulerin-goc-nedenleri-roportaj,10.html>, Sait Güneş, “Malatyada Yaşayan Bingöllülerin Göç Nedenleri”, E.T.28.12.2016

<http://www.malatyaguncel.com/malatya-en-cok-nereden-goc-aldi-350399h.htm> E.T. 28.12.2016

http://www.muhassebeyazilari.com/ulusalbasin/burhankara/haber_oku.php?haber_id=10998

<http://www.tasam.org>, Malatya Vizyon 2023, Bilsam Yayınları, 2011.

Hüseyin Özgür, Pınar Yavuzçehre, Mısra Çiğeroğlu, (2007), “Türkiye’de Büyükşehir Kurma ve Kentsel Alan Yönetimi Siyaseti ve Siyasaları”, 6-8 Kasım 2006, VI. Türkiye Şehircilik Kongresi, Bildiriler Kitabı, İzmir.

Ruşen Keleş– Can Hamamcı (1994), Belediye Başkanları ve Belediye Meclis Üyeleri, Türk Belediyecilik Derneği - Konrad Adenaur Vakfı Yayını, Ankara

Ruşen Keleş,(2012), “Anakentlerin Dünü, Bugünü ve Yarını”, Kentsel ve Bölgesel Araştırma Sempozyumu-3, 6-7 Aralık, 2012, Gazi Üniversitesi, Ankara.